

คำแนะนำกรมอนามัยด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
สำหรับเจ้าหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหญิงตั้งครรภ์ ณ คลินิกฝากครรภ์ (ANC)
กรณีโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease)

เตือนภัยสุขภาพประเด็นโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease)

องค์การอนามัยโลก ได้รายงานการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease) ในหลายประเทศ ซึ่งมีการแพร่กระจายเชื้ออย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง โดยข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ พบผู้ป่วยยืนยันการติดเชื้อไวรัสซิกาจากยูงลายเป็นพาหะใน ๖๗ ประเทศในทวีปอเมริกา ประเทศในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา และแคริบเบียน และยังคงมีแนวโน้มพบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับประเทศไทย ข้อมูลจากสำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกาครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๕๕๕ เมื่อสิ้นปี พ.ศ.๒๕๕๘ มีผู้ป่วยยืนยันเฉลี่ยปีละ ๕ ราย โดยพบการติดเชื้อกระจายทุกภาค ในขณะที่ ปี พ.ศ.๒๕๕๙ รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสซิกาตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ยังคงพบผู้ป่วยใน ๑๐ จังหวัด (หนองคาย เชียงใหม่ บึงกาฬ เพชรบูรณ์ จันทบุรี ตราด นครศรีธรรมราช ปัตตานี นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร) ขณะนี้มีการดำเนินการเฝ้าระวัง และป้องกันควบคุมโรคอย่างเข้มข้น ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการไม่รุนแรง โดยมีอาการไข้ ผื่น ตาแดง หรือปวดข้อ ยกเว้นในหญิงตั้งครรภ์อาจส่งผลกระทบต่อทารกในครรภ์ ทำให้มีภาวะศีรษะเล็กแต่กำเนิด (Microcephaly) อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่มีรายงานหญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับผลกระทบจากโรคดังกล่าว ทั้งนี้ สาเหตุหลักของการติดเชื้อเกิดจากการถูกยุงลายที่มีเชื้อไวรัสซิกากัด และช่องทางอื่นๆ ที่เป็นไปได้ เช่น การแพร่ผ่านทางเลือด แพร่จากมารดาที่ป่วยสู่ทารกในครรภ์

ความเสี่ยงในการแพร่เชื้อในประเทศไทย มีความเป็นไปได้เล็กน้อยถึงปานกลาง ซึ่งอาจมีผู้ติดเชื้อทั้งในประเทศ และจากต่างประเทศ รวมถึงอาจมีผู้ติดเชื้อจากประเทศไทยเดินทางไปต่างประเทศ เนื่องจากมีชาวไทย และชาวต่างชาติเดินทางเข้าออกพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคในหลายรูปแบบ

แนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ในการให้คำปรึกษาหญิงตั้งครรภ์ ณ คลินิกฝากครรภ์ (ANC)

๑. หลีกเลี่ยงการถูกยุงกัด โดยสวมเสื้อผ้ามิดชิด อยู่ในมุ้ง หรือใช้มุ้งลวด และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย
๒. หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการไข้ ผื่นขึ้น ปวดตามข้อ และตาแดง บางรายอาจมีอาการปวดศีรษะ ให้รีบมาปรึกษาและพบแพทย์ เพื่อตรวจหาการติดเชื้อไวรัสซิกา
๓. โรงพยาบาล ตรวจสอบเลือดหาการติดเชื้อไวรัสซิก้าให้แก่หญิงตั้งครรภ์ เพื่อยืนยันการติดเชื้อในระยะเฉียบพลัน และสามารถส่งเลือดตรวจได้ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ประจำจังหวัด หรือกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
๔. ส่งต่อหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยง คือ อายุครรภ์ต่ำกว่า ๑๒ สัปดาห์ (ไตรมาสแรก) เพื่อตรวจอัลตราซาวด์ทารกในครรภ์ที่อาจเกิดภาวะศีรษะเล็กแต่กำเนิด (Microcephaly)
๕. หากพบว่าหญิงตั้งครรภ์ หรือ ประชาชนในพื้นที่ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งทำลายตัวแก่ยุงลายบริเวณโดยรอบระยะ ๑๐๐ เมตร พร้อมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนทุกครัวเรือนจัดเก็บเศษภาชนะรอบชุมชน เพื่อไม่ให้เป็นที่เพาะพันธุ์ยุงลายต่อไป

๖. รณรงก์การกำจัดขยะหรือภาชนะเหลือใช้ที่จะกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย เช่น กระจบอง ยางรถยนต์ กลองโฟม ฯลฯ

๗. ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นเหตุรำคาญ และ แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเพิ่มเติม ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕ กรณีที่เจ้าพนักงาน สาธารณสุขหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพบแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายในที่หรือทางสาธารณะ สามารถดำเนินการ ได้ทันที หากทราบว่าแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายนั้นเกิดจากการกระทำของบุคคลใดให้ออกคำสั่งให้แก้ไขเหตุ รำคาญตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ สั่งให้บุคคลดังกล่าวปรับปรุงแก้ไข ตามระยะเวลาที่กำหนด ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถ ดำเนินการลงโทษตามบทบัญญัติมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน **ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่ง เดือนหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ** แต่หากไม่พบผู้ก่อเหตุรำคาญให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ดำเนินการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์นั้นได้ เช่น การถม ระบายน้ำ ทิ้ง คว่า หรือใส่สารเคมีกำจัดลูกน้ำแล้วแต่ กรณีที่เหมาะสม ส่วนกรณีที่เป็นอาคารร้างว่างเปล่าหรือก่อสร้างไม่เสร็จ โดยไม่ปรากฏเจ้าของชัดเจนและ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการทำลายแหล่งพันธุ์ยุงลายนั้นได้ ตามแนวทางการ ปฏิบัติ เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข และแนวทางการยกร้าง ข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ว่าด้วยการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงลาย

ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่
ในการให้คำปรึกษาหญิงตั้งครรภ์ ณ คลินิกฝากครรภ์ (ANC)
กรณีโรคติดเชื้อไวรัสซิกา (Zika Virus Disease)

การระบาดของเชื้อไวรัสซิกาในประเทศบราซิลกลางปี ๒๕๕๘ ทำให้เกิดความผิดปกติของบุตรที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ การติดต่อโดย
ยุกลายเป็นพาหะสำคัญชนิดเดียวกับไวรัสไข้เลือดออกเดงกี และไข้เลือดออกชิ
คุนคุนย่า เชื้อไวรัสสามารถถ่ายทอดเชื้อสู่บุตรได้ตั้งแต่ออยู่ในครรภ์ และสามารถ
ผ่านทางน้ำนมได้ อาการแสดงคล้ายไข้หวัดใหญ่ โดยจะมีไข้ มีผื่นขึ้น ปวดตาม
ข้อ และตาแดง บางรายอาจมีอาการปวดศีรษะโดยเฉพาะหญิงตั้งครรภ์ การ
ติดเชื้อไวรัสซิกาก็อาจทำให้ทารกในครรภ์เสี่ยงต่อการพิการจากภาวะศีรษะเล็ก
แต่กำเนิด (Microcephaly) หรือเสียชีวิตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับหญิงตั้งครรภ์

๑. ป้องกันยุงกัด โดยสวมเสื้อผ้ามิดชิด อยู่ในมุ้ง หรือใช้มุ้งลวด และ
กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

๒. หญิงตั้งครรภ์ที่มีอาการมีไข้ มีผื่นขึ้น ปวดตามข้อ และตาแดง บาง
รายอาจมีอาการปวดศีรษะ ให้รีบมาปรึกษาและพบแพทย์ เพื่อตรวจหาการ
ติดเชื้อ

๓. โรงพยาบาลตรวจเลือดหาการติดเชื้อไวรัสซิกาให้แก่หญิงตั้งครรภ์
เพื่อยืนยันการติดเชื้อในระยะเฉียบพลัน และสามารถส่งเลือดตรวจได้ที่สถาบัน
บำราศนราดูร กรมควบคุมโรค และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ทั่วประเทศ

๔. ส่งต่อหญิงตั้งครรภ์อายุครรภ์ต่ำกว่า ๑๒ สัปดาห์ที่เสี่ยง เพื่อตรวจอัลตราซาวหาภาวะศีรษะเล็กแต่
กำเนิด (Microcephaly) ขณะอยู่ในครรภ์

ด้วยความปรารถนาดี

จาก...กรมอนามัย

โรคติดเชื้อไวรัสซิกา...ป้องกันได้

หญิงตั้งครรภ์ควรรู้

ติดต่อโดยยุงลาย
ชนิดเดียวกับไวรัส
ไข้เลือดออก

อาการแสดงคล้าย
ไข้หวัดใหญ่ มีไข้
ผื่นขึ้น ปวดตามข้อ
และตาแดง บางราย
อาจมีอาการ
ปวดศีรษะ

เชื้อผ่านสูบบุหรี่ได้ตั้งแต่ใน
ครรภ์ และผ่านทางน้ำนม
อาจทำให้ทารกในครรภ์
เสี่ยงต่อการพิการ มีขนาด
ศีรษะเล็กผิดปกติ

ข้อแนะนำ

1. ป้องกันยุงกัด และกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์
ยุงลาย
2. ตรวจเลือดหาการติดเชื้อไวรัสซิกา
เพื่อยืนยันการติดเชื้อในระยะเฉียบพลัน
3. หญิงตั้งครรภ์ในไตรมาสแรกที่มีอาการ
ควรได้รับคำแนะนำตรวจอัลตราซาวด์ เพื่อ
เฝ้าระวังความผิดปกติของทารกในครรภ์

ด้วยความปราถนาดี จาก...กรมอนามัย

